

”Det är ändå
yrket som
gäller....”

Jerry Albihn, RUC

”Lärarna vet vad vi ska lära oss inför kommande APU-period. Vi har också en checklista där det finns moment och arbetsuppgifter vi ska göra.”

Planering!

MALMÖ HÖGSKOLA

Skolverkets rapport ”Arbetsplatsförlagd utbildning i gymnasieskolan” (1998)

- Elevernas tid på arbetsplatsen fördelas mellan nyinläring och färdighetsträning
- Merparten av elevernas utbildning styrs emellertid bara indirekt av programmets kursplaner
- Det förekommer sällan diskussioner kring vilka delar i kursplanen som är lämpliga att lägga ut på APU
- Innehållet i APU baseras på skolans och yrkeslärarnas kännedom om de olika arbetsplatsernas produktion och verksamhet.

Kursplanerna används inte, ”det är yrket som gäller”

- **I 39 skolor inriktas inte utbildningen mot målen**
- **I en del fall följs dock elevens lärande upp i efterhand**
- **Verkligheten är viktigare än kursplanerna och arbetsplatserna kan inte anpassa sig efter skolans kursplaner**

Läraren på arbetsplatsen

”det är inte många gånger min lärare har varit här och när han väl kom sprang han förbi”

Lärare ges inte möjlighet att följa elevernas utveckling under APU:n

- Yrkeslärarnas kompetens
  - Lärarna behöver kompetens för en mer samordnande funktion
  - Lärarna måste kunna följa elevens lärande med hjälp av en handledare på arbetsplatsen
  - Lärarna har svårt att kommunicera skolans uppdrag
  - Lärarna måste inhämta krav och behov som finns i arbetslivet för att anpassa utbildningen

Handledarnas kompetens

Bristfällig
handledarutbildning ett
av de allvarligaste
problemen

Formella
handledarutbildningar
kan inte vara enda
botemedlet

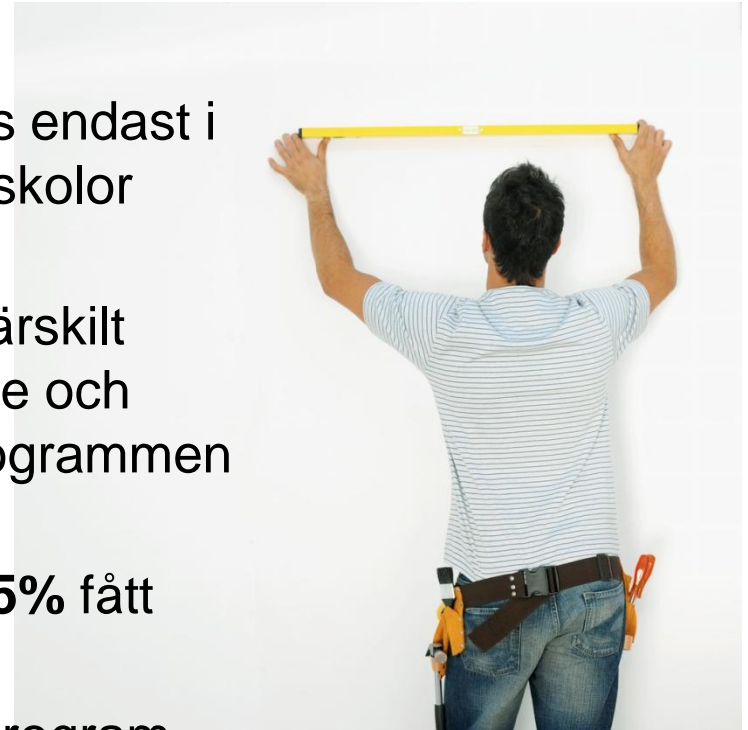

Arbetsplatsförlagd utbildning i praktiken

Så sade man då!

- Handledarutbildning anordnas endast i 188 av totalt 269 undersökta skolor (**44%**)
- Handledarutbildning har en särskilt svag ställning på Bygg-, Medie och Handels & Administrationsprogrammen (**19%**)
- Av handledarna har endast **55%** fått handledarutbildning.

Omvårdnadsprogrammet enda program med god handledarutbildning

Bedömning

”Hur min lärare sätter betyg har jag inte en aning om. Min handledare har skrivit nått...tror jag”

Betyg sätts på oklara grunder

- Endast 4 av 39 skolor gör bedömningar av elevernas kunskaper på ett korrekt och likvärdigt sätt
- Lärarna följer inte elevernas kunskapsutveckling
- Eleverna har inte fått reda på hur APU:n påverkar betygen
- Bedömningsmallar används som riktar sig mot fel saker
- Handledarna ombeds bedöma elevernas personliga egenskaper och beteenden

Annat bedöms

”att komma i tid är
jätteviktigt och sen
måste man vara trevlig
också”

Utöver målen kan vi identifiera några Nyckelkvalifikationer

- Tidspassning
- Arbetsamhet
- Göra klart uppgifter
- Pålitlighet
- Handlag
- Självständighet
- Yrkesskicklighet

Samarbete

”det är självklart att vi i näringslivet måste ha en del att säga till om på APU”

” Utbildningen måste successivt förbättras.

Ett bra utvecklingsarbete bygger på ett systematiskt kvalitetsarbete där skolan planerar, följer upp och utvärderar sitt arbete samt tar tillvara resultaten och omsätter dem i åtgärder så att utbildningen kan utvecklas

- 23 av 39 skolor har inte ett tillräckligt utvecklat samarbete med arbetslivet
- Skolor har ingen eller bristfällig kunskap om vilka konkreta kvalitetskrav arbetslivet har på APU:n
- Kvalitetsarbetet styrs av lärares och skolledningars oskrivna arbetsrutiner, kvalitetskrav o initiativ
- Det saknas systematik i förbättringsarbetet

Sammanfattning – ett ord från skolinspektionen (2011)

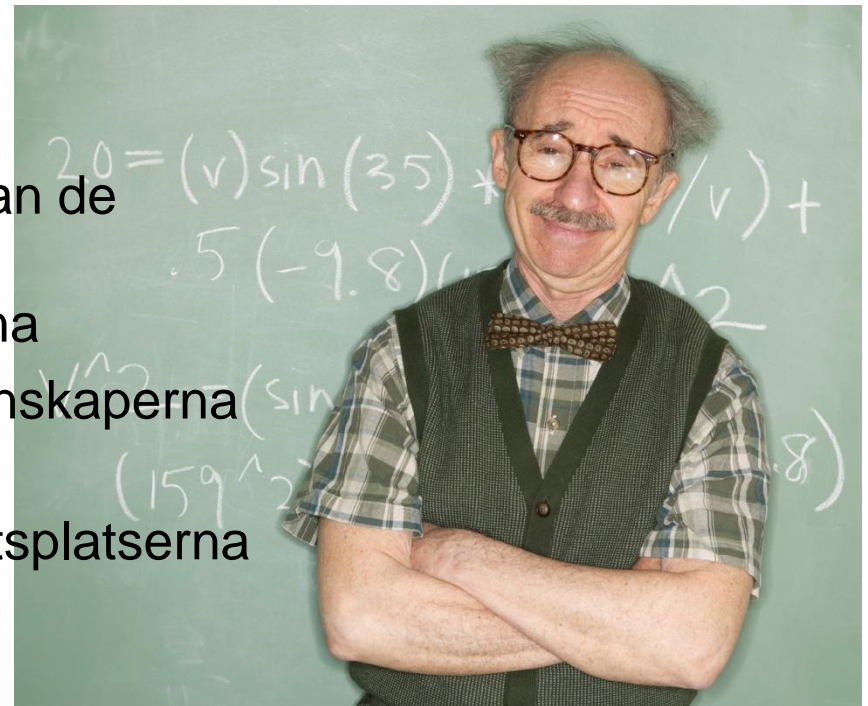
- 39 skolor granskades. Ingen systematisk skillnad mellan kommunala och fristående skolor.
- Låg kvalitet i den arbetsplatsförlagda utbildningen
- Lärare ges inte möjlighet att följa elevernas utveckling under APU:n
- Kursplanerna används inte, ”det är yrket som gäller”
- Betyg sätts på oklara grunder
- Handledarna är betydelsefulla och vill ta större ansvar
- Utbildningen måste successivt förbättras.

Arbetsplatsförlagd utbildning – att tänka på!

För lärarna gäller att:

- Det är dags att planlägga utbildningen
- Klargöra uppdelning mellan de skolförlagda och den arbetsplatsförlagda delarna
- Lära sig sammanväga kunskaperna för att se helheten
- Börja diskutera med arbetsplatserna kring upplägget av APU
- Ytterligare stärka arbetsanknytningen i projektarbetet

Arbetsplatsförlagd utbildning – att tänka på!

För rektor och lärare gäller att:

- Skapa legitimitet för kursplanerna
- Utveckla sk. yrkesplaner
- Systematiskt följa upp och analysera resultaten från APU
- Backa upp lärarna och peka på det gemensamma uppdraget och engagemanget från skolans sida
- Initiera samverkan med arbetsplatserna på olika nivåer
- Låta APU bli en del av det systematiska kvalitetsarbetet på skolan

Vad säger nya gymnasieutredningen

SOU2008-27

- Yrkesutbildning är och kommer under ett antal år att huvudsakligen vara skolbaserad
- Lärlingsutbildning är ett alternativ i små snäva yrken
- Särskilda krav på företagshandledare måste ställas (ha genomgått handledarutbildning)
- Lärarna måste besitta rätt yrkeskompetens och vara fullt införstådd med målen för den lokala utbildningsplanen
- Behöriga yrkeslärare måste anställas

Två världar som aldrig möts

Skolans krav på långsiktighet och kontinuitet möter ett näringsliv som är i ständig omvandling, genom arbetskraftsomflyttning, organisatorisk och teknisk utveckling samt under tryck från allt starkare konkurrens. Yrkesutbildningen berör ett antal olika intressenter, men i nuläget vilar allt ansvar på skolan

Behöver det vara så?